3

Prologus

nolui in exponendis dictis beati Hiero. vel alterius
cuiuscūq3 doctoris immorari: tū q2 dicti plogi par3 fa
ciūt ad intellectū librorū sequentiū: vt mihi videtur:
tū q2 vnus alius frater de ordie nostro plogos biblie
valde sufficient exposuit. qd opus habet coiter. et iō
intendere iter3 expositōni dicto4 plogo4 nō mihi ne
cessariū videbat. Aliquo4 tñ libro4 plogos exposui
sup quos scripsi anteq3 a libro geñ. inchoarē. Postre
mo q2 nō sū ita pitus in ligua hebraica vel latina qn
in multis possim deficere. iō ptestor q nihil intendo
dicere assertiue seu determinatiue: nisi q̄tū3 ad ea que
manifeste determiata sunt p sacrā scripturā vel eccle
sie auctoritatē. cetera vō oia accipiant tanq3 scolasti
ce et p modū exercitij dicta. pter qd oia dicta 7 dicē
da suppono correctioni sancte matris eccl'ie: ac cuiusli
bet sapiētis: piū lectorē et charitatiuū flagitās corre
ctorē. Verūtñ anteq3 descēdā ad expositōe3 lr̄e pmit
to. vij. regulas exponēdi sacrā scriptura3 quas tāgit
ysid. j. libro de sūmo bono. ca. xx. et vocant iste regule
ab aliquib9 claues: q2 p eas intellectus scripture apit
in multis. Prima ē de dño ihu xpo 7 ei9 corpe mysti
co: qd est eccl'ia: q2 pter 9nexionē capitis ad corpus
sacra scriptura sub vno cōtextu qñ sub eadē psona ali
qñ loquit de vtroq3. de vno trāsiens ad aliud. vbi gra
tia. ysa. lxj. Induit me vestimētis salutis: et indumen
to iusticie circūdedit me: q̄si spōsum decoratū corōa.
et quasi sponsam ornatā monilib9 suis. Or eñ dicit
hic quasi sponsū: intelligit de christo. et qd subdit q̄si
sponsa3 7c. intelligit de ipa eccl'ia. Silr can. j. Oscu
let me osculo oris sui. q2 meliora sunt vbera tua vino.
cū eñ dicit osculet me 7c. verbū ē spōse frui spōso de
siderātis. 7 q subdit: q2 meliora sunt vbera 7c. verbū
est sponsi: sponsam cōmēdantis. Unde in talib9 sic cō
nexis rōe pdicta debet lector prudens attendere q̄d
cōueniat capiti et quid corpi. Scd̄a regula ē de cor
pore dñi vero et simulato. Ecclesia eñ q̄ ē corp9 dñi
mysticū: vt pdictū ē. est quasi sagena nodū tracta ad
littus: et iō habet malos pmixtos cū bonis vsq3 ad iu
diciū in quo sepabunt hi ab illis. et iō in sacra scriptu
ra aliqñ mali cōmendant cū bonis quib9 sunt pmixti
sicut osee. xj. Puer israhel et dilexi eū. Et econuerso
aliqñ boni vitupant cū malis: sicut ysaie. j. Cognouit
bos possessorē suū et asinus p̄sepe dñi sui. isrl' aūt me
non cognouit: et pplus meus nō intellexit. Aliqñ eti
am in eodē textu exprimit quid ad bonos ptineat et
quid ad malos sicut cañ. j. dicit. Nigra su3 s3 formosa
filie hierusalē sicut tabernacula cedar: sicut pelles sa
lomonis vba sunt sponse: q rōe malo4 in ecclesia cō
tento4 dicit. Nigra su3: sed rōe bono4 subdit: s3 for
mosa. et quod subdit q̄si p exemplo. Sicut taberna
cula cedar. ad malos refert. cedar eñ fuit fili9 Isma
elis. vt habet geñ. xxv. a quo descēdert saraceni. Qd
aūt subdit sicut pelles salomōis: rfert ad bonos. per
salomonē eñ hic intelligit ipe de9 sm expositores ca
tholicos et hebreos: et iō pelles ei9 dicunt: quibus
opiebat tabernacłm in q̊ boni colebāt deū. Tercia re
gula ē de spū et lr̄a: et sm q accipit sub eadē lr̄a sen
sus hystoricus 7 mysticus. q2 veritas hystorie ē tenen
da. et tñ ad spūalē intellectū ē referēda. Hoc modo
exponit ista lr̄a coiter. Pōt etiā alit exponi: vt refe
rat ad sensu3 lr̄alē tm̄ sicut 7 alie. Circa qd cōsiderā
dū q eadē lr̄a aliqñ h3 duplicē sensu3 lr̄alē. vbi gra. j.
palip. xvij. dicit dñs de salomone. Ego ero illi i patrē
et ipe erit mihi i filiū. Et intelligit de salomone ad lit
terā inq̄tū fuit fili9 dei p adoptōe3 i iuuētute. pt qd
Nathan ppha vocauit eū amabilē dño. vt habet. ij. re
gū. xij. Predicta etiā auctoritas: Ego ero illi in prē3
7c. inducit ab aplō ad hebreos. j. tanq3 dicta d xpō ad
lr̄a3: qd pt3 ex hoc q2 apost. inducit ea3 ad p handu3
q xp̄s fuit maior angelis talis aūt pbatio nō pōt fie
ri p sensu3 mysticū. vt dicit aug. 9 vincētiū donatistā:
vt supra allegatū ē pdicta eñ auctoritas impleta fuit
ad lr̄am in salomone. min9 tñ pfecte: q2 fuit dei fili9 p
grām solū. In christo aūt pfectius: qui est dei filius p na
tura3. Licet aūt vtraq3 expositio sit lr̄alis simplr̄. scd̄a tñ
q̄ est de xpō: spūalis et mystica ē sm quid inq̄tū salomō
fuit figura xpi. Quarta regl'a ē de spē et genere: siue de p
te ac toto: cū de vno trāsit ad aliud 7 econuerso: sicut ysa.
xiij. prio loquit 9tra babilonē spāliť cū dicit: Onus ba
bilonis 7c. et trāsit ad intelligedū vbū de toto mōdo ge
neralit: p hoc qd subdit: a sūmitate celi dñs 7 vasa furo
ris ei9: vt dispdat oēm terrā. Postea reuertit ad loquē
dū 9tra babilonē spāliť cū dicit: Ecce ego suscitabo super
vos medos: qui argētū nō q̄rant 7c. q2 dari9 medus cu3
Cyro nepote suo cepit babiloniā: et interfecit Baltha
sar regem babilonis: vt habet danielis. v. Quita regl'a
est de tpib9 q̄ cōtingit q̄druplr̄. Uno mō p synodochen:
qñ ponit ps tpis p toto. sicut in euāgelio dr̄ Christ9 tri
bus dieb9 iacuisse i sepulchro: et tñ pria dies et tercia nō
fuerūt integre. Alio mō pter minutias tpis: que aliqñ
in scriptura 9putant: et aliqñ omittūt. Et sm hoc scri
ptura sacra loquēs de aliquo nūero anno4 in plibus loc
aliqñ in vno loco ponit pl'es annos minutias pdictas co
putando. In alio vō loco ponit pautiores: dictas minu
tias omittendo. Tercio mō cōtingit. eo q cōputatio an
no4 incipit in vno loco a priori termio. in alio a posteri
ori: sicut geñ. xv. dictū fuit Abrae. Semen tuū futu4 pe
grinū quadringētis annis. Et exo. xij. de ista pegrinatōe
dr̄. q mānsio filio4 isrl' in terra egypti fuit q̄dringēto4u3
triginta anno4: q2 cōputatio h9 maioris numeri incipit
a tpe q̊ dictū fuit abrae geñ. xij. Egredere d terra tua 7c
Computatio aūt mioris incipit a natiuitate ysaac: q̄ fuit
triginta annis post egressu3 abrae de aran. vt plenius vi
debit infra exod. xij. Quarto mō cōtingit eo q scriptu
ra sacra loq̄t de futuro p modū pteriti: sicut ysa. ix. Par
uulus natus est nobis 7c. et hoc ē ad denotandū certitu
dinē pphie. cuius euentus de futuro est ita cert9 sicut ia3
preterijsset. et hoc ē pter certitudine3 diuine p̄scientie
ex q̄ fit reuelatio ipi pphe. Aduertendū tñ qd talis mo
dus loquendi nō habet locū nisi in pphia pdestinatōis q̄
est qñ aliquod futu4 cōtingens reuelat pphe. eo mō q̊ ē
in p̄scientia dei: q̄ infallibilit futura intuet sicut presentia
7 pterita. In pphia vō cōminatōis nō h3 locū. q̄ ē qñ aliq
pena reuelat pphe infligenda pplo: vel alicui psone: ñ sm
q ē in dei presciētia: sed sm ordinē causa4 scd̄a4 vtpote
sm demerita hoim: sicut ē illa pphia Jone. iij. Adhuc. xl.
dies et Niniue subuertet. hanc eñ subuersiōe3 meruert
peccata illius ciuitatis. Verūtñ q2 talis cā mutabilis est
ideo effectus aliqñ nō sequit sicut in pposito: quia niniui
te egerunt penitentiā: et sic dñs non inflixit penā cōmia
tam. Sexta regula est de recapitulatōe et anticipatione
In sacra eñ scriptura nō semp eodē ordine gesta 7 facta
scribunt quo fiūt: et iō qñ pponūt posteriora dicit anti
cipatio. qñ aūt fit ecōuerso dicit recapitulatio. sicut ge
ne. x. de filijs noe dicit. Ab his diuise sunt insule gentiu3
in regionibus suis: vnusquisq3 sm lingua3 sua3 7c. Et in
fra eodē ca. Hi sunt filij cham in cognatōibus 7 linguis
7 generatōibus 7c. Et postea. xj. ca. dr̄. Erat aūt terra la
bij vnius: et sermonū eorūdē. Ex quo pt3 q illud qd pre
dicit de diuisiōe lingua4 dr̄ p anticipationē. Silr geñ. ij
postq3 moyses. j. ca. descripserat creatiōe3 celi et terre: et
distinctionē: et ornatū ptiū mūdi dicit: Iste sūt generati
ones celi et terre in die quo create sunt. Ex quo pt3 qd h̄
dicit p recapitulationē. Septima regula est de dyabolo
et ei9 corpe. sm eñ q dicit beatus Greg. homel. x. Certe
iniquo4 oim dyabolus caput ē et h9 capitis mēbra sunt
oēs iniqui. Et iō pter cōnexionē capit ad membra scri
ptura loquēs de vno in eodē cōtextu transit ad loquen
dū d altero. sicut ysa. xiiij. loquēs de rege babilōis q̄ erat
dyaboli mēbrū transit ad loquēdu3 de principe demonū
cū subdit ibidē. Quō cecidisti lucifer de celo q̄ mane ori
ebaris: Et Ezech. xxviij. loquens de principe tyri transit
ad loquēdū de dyabolo cū subdit. Tu signaculū silitudi
nis plen9 sapiā: pfectus decore. in delitijs paradisi dei fui
sti. His igit pmissis de regulis vel claui b9 exponendi sa
crā scripturā cū confidentia diuini adiutorij descēdam9

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-254/0003
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG